

PRIPOROČILA ZA KOMISIJO

Splošna priporočila

- Komisiji priporočamo, da razvije delno sistematično ocenjevanje (cilj je zmanjšanje pritiska na komisije in poenostavitev postopka).

- Pri poklicih, ki so skriti v kolektiven produkcijski proces (denimo korepetitor, producent itn.) je potrebno kritiške dosežke, nagrade, uvrstitve na referenčna prizorišča in podobne kriterije jemati kot skupinski dosežek celostnega produkcijskega procesa, pa čeprav se nagrado najpogosteje podeli umetniku ali umetniškemu projektu.

- DSP meni, da je potrebno, v zvezi z opombo o vrednotenju nagrad pri določi »Razlaga kriterijev, ki jih določata prilogi I in II, veljajo naslednje opredelitve« zapisati, da imajo vse pomembnejše nagrade, posebno tiste, ki jih umetnik lahko dobi samo enkrat, permenantno vrednost za status samozaposlenega in vrednotenje njegovega dela. Torej je potrebno namesto besedila: »Presoja nagrad za življenjsko delo ali opus, ne glede na to, kdaj je nagrada podeljena, opravi strokovna komisija glede na njeno naravo in pomen« zapisati »Vse

pomembnejše nagrade, ki jih je prejel samozaposleni umetnik, se glede na njihovo naravo in pomen upoštevajo pri presoji vrednosti umetnikovega dela, ne glede na to, kdaj je bila posamezna nagrada podeljena«.

(Utemeljitev: DSP)

- Komisija naj bivanje in udejstvovanje umetnikov v vseh poklicih v umetniških rezidencah upošteva med kvalitativnimi kriteriji. Rezidence so namreč selektivne in referenčne in kot take pomenijo določeno kakovost ustvarjalca.

Priporočila za ocenjevanje na AV področju

- Nagrada ali kritika za film je nagrada ali kritika za vse sodelavce.

Obrazložitev: za veliko filmskih poklicev (direktor filma) posebnih nagrad ni, za nekatere (oblikovalec maske) pa se je v praksi do zdaj podeljuje samo ena nagrada vsakih nekaj let. Tudi v kritikah so nekateri poklici zelo redko omenjeni. Hkrati pa je film izrazito skupinsko delo, pri katerem ni mogoče vedno razločiti, za kaj je kdo odgovoren (npr. ali si je ritem, elipse in prehode med sekvencami zamislil režiser, scenarist ali montažer).

- AV dela, financirana iz javnih sredstev (SFC in RTVSLO) so del nacionalnega programa, kar pomeni, da gre že v osnovi za projekte z določeno kvaliteto, ki so jih za realizacijo izbrale strokovne komisije.

(Obrazložitev: DSR, :D'SAF, FPS, DSP)

Priporočila za ocenjevanje na vizualnem področju, oz. na področju likovne umetnosti in oblikovanja

- Težo kriterija odmevnosti izvedbe oz. opravljenega dela v prvi točki kriterija kakovosti je na tem področju skoraj nemogoče opravičiti saj je prostor in čas v medijih namenjen slikarstvu

in kiparstvu, pa tudi vizualni umetnosti širše, preskromen. Referenčni okvir tako ne obstaja, tudi strokovne literature za to področje tako rekoč ni, vse manj je kritičnih objav, pri čemer že samo Ministrstvo prepoznava likovnega kritika kot deficitaren poklic.

- Predlagamo, da se da večjo težo in pomen priporočilom stanovskih društev, umetniškemu svetu ZDSLJU) in strokovnim priporočilom (umetnostnim zgodovinarjem in kritikom), ki niso nujno medijsko objavljena.

- Opozarjamo na pomanjkanje nagrad na likovnem področju, ki jih zelo težko dobiš vsakih pet let. Zato to ni pogoj za potrditev kakovosti.

- Sprašujemo se, kdo bo ocenjeval izvirnost v slovenskem in mednarodnem prostoru? Predlagamo, da bi lahko povprašali za mnenje stanovska društva, društvo kritikov in aktivne umetnostne zgodovinarje, ki bi podali svoja mnenja kot prilogo k vlogi.

- Nadvse problematičen se nam zdi kriterij uvrstitve v zbirke, ker vemo, da se pri nas že desetletja ne vlaga v odkupe slik in kipov slovenskih avtorjev in se zbirke praviloma ne širijo več (Primer: Stalna zbirka Moderne galerije). Ta kriterij bi lahko imel celo obraten učinek.

- Kot prispevek k razvoju in uveljavitvi poklica oz. področja naj komisija upošteva javna vodstva avtorja ob razstavi, likovne delavnice ob razstavi, predavanja o slikarstvu/kiparstvu na okroglih mizah, sodelovanje na strokovnih simpozijih, objave v strokovnih revijah ipd. S temi dejavnostmi bi izobraževali likovno javnost ter hkrati približali likovno umetnost laični javnosti.

- Kot prispevek k razvoju poklica je potrebno upoštevati tudi tehnološke inovacije, ki jih avtor razvija oziroma uveljavljanje znanj s specifičnimi tehnikami obdelave materiala. (Obrazložitev: ZDSLJU)

- Kaj je referenčni prostor za razstavljanje in ali so kriteriji za referenčni prostor glede na različna področja enakopravni? Kultura se razvija in dogaja tudi v neformalnih prostorih.

Priporočila za ocenjevanje posameznih poklicev:

19 - Igralec

Pri takšnem pomanjkanju pravih gledaliških/filmskih kritikov, ki bi dejansko pisali kritike in ne opisov uprizorjenj/filmov (pri kritiki gre za natančne razčlenbe del na več segmentih), je težko pričakovati, da bo ob poplavi produkcij poskrbljeno tudi za samozaposlene, ki neodvisno opravljajo svojo dejavnost. Zaradi tega in ker ne razpolagajo z velikimi produkcijskimi sredstvi, težko ali pa sploh ne dobijo pozornosti v medijih. Gledališka »kritika« je tako rezervirana po večini le za inštitucije. Vseh nagrad je relativno malo. Samozaposleni igralci/ke so iz procesa nagrajevanja tako rekoč izključeni, saj za seboj nimajo zaledja, ki bi jih lahko k nagradam nominiralo. Zato je potrebno premisliti, ali je kriterij nagrad in medijskih objav resnično primeren kriterij za podeljevanje pravic. Potrebno je premisliti kriterij referenčnost producenta/projekta, pri/v katerem je samozaposleni sodeloval oz. sodeluje. Kadar samozaposleni igralec deluje zares samostojno – se pravi, kadar za seboj nima

producenta oziroma produkcijske hiše, je igralec prisiljen, da je hkrati tudi producent, ki pa kot samozaposleni ne more zaposlovati tudi drugih. Tako se samozaposleni igralec/ka znajde v paradoksalni situaciji in v primeru, da ne sodeluje s produkcijskimi hišami, referenčnosti lastne produkcije ne more uveljavljati.

20 - Ilustrator

- V okviru recenzij o knjigah je precej pogosto spregledan ilustratorski del. Vsekakor je potrebno dati večjo težo mnenju stanovskega društva, kritikom in umetnostnim zgodovinarjem, ki so specializirani za to področje.
(Obrazložitev: Sekcija ilustratorjev pri ZDSLU)

37 - Napovedovalec voditelj

- Za poklic voditelja javnih prireditev in televizijskih oddaj ni nacionalnih nagrad. So le nagrade časnikov (Vikendovi gongi, Viktorji, Žarometi ...). Za napovedovalce obstajajo stanovske nagrade in interne nagrade za prepoznavanje uspešnih projektov znotraj Javnega zavoda RTV Slovenija. Stanovske nagrade podeljuje Društvo poklicnih radijskih in televizijskih napovedovalcev Slovenije vsake tri leta: kristalni mikrofoni za življenjsko delo oz. delovanje v daljšem obdobju in priznanje Ane Mlakar mlademu obetavnemu napovedovalcu/ki do 35 let. Kandidati za nagrado so predlagani s strani Društva ali zainteresirane javnosti.

- Za napovedovalce in voditelje, ki večinoma delujejo v svojem maternem jeziku (kar je bistveno poslanstvo teh poklicev!), je prejemanje mednarodnih nagrad, ki so pogosto povezane s tujim jezikom, zelo malo verjetno. Verjetna edina možnost je dobiti mednarodno nagrado kot del ustvarjalne ekipe nagrajene radijske ali televizijske oddaje.

- Ocen oz. kritik ni.

(Obrazložitev: Društvo poklicnih radijskih in televizijskih napovedovalcev Slovenije)

42- Pedagog

Smiselno je da se v pedagoške projekte vključuje čim širše pojmovanje: mentorsko vodstvo, svetovanje, koreografiranje, razvijanje novih učnih modelov, kulturna vzgoja, raziskave itn.

47 - Prevajalec

Rezultati petletnega dela književnega prevajalca ne bi smeli biti omejeni le na eno samo področje prevajanja, npr. samo prevajanja proze ali samo prevajanja poezije ali samo prevajanja filmov, saj se področja prevajanja dopolnjujejo in prepletajo. Komisija naj smiselno upošteva dopolnjevanja kriterijev obsega.

(Utemeljitev DSKP)

48 - Producent

(AV):

- Za kvaliteto producenta naj se upošteva tudi: ali producent za realizacijo ali razvoj projektov pridobiva javna sredstva, evropska sredstva ali sredstva iz tujih nacionalnih skladov.

- Referenčnost producenta se kaže še s sodelovanjem v koproducijskih forumih in pitchingih ter v mednarodnih izobraževalno-promocijskih programih kot so npr. Berlinale Talents, Talents Sarajevo, Emerging Producers, EAVE, Producers on the Move ipd.

(Obrazložitev: Filmski producenti Slovenije)

(vsa področja):

- Nagrade za producente so redke na vseh področjih, delo producenta pa je v marsičem skrito očem javnosti.

Ker delo producenta že samo po sebi pomeni, da gre za kolektivno razsežnost nastajanja umetniških del, je potrebno kritiške dosežke, nagrade, uvrstitve na referenčna prizorišča in podobne kriterije jemati v tem primeru kot skupinski dosežek celostnega produkcijskega procesa, pa čeprav se nagrado najpogosteje podeli umetniku ali umetniškemu projektu.